

Risbo

Research-Training-Consultancy

Ezafun

Onderzoek Pilot Evalytics bij ESHPM en FW

Eindnotitie

Dr. Rick Wolff

Dr. Gerard Baars

Ing. P. Hermus

Juli 2018

Colofon

**Onderzoek Pilot Evalytics bij ESHPM en FW.
Eindnotitie**

**Dr. Rick Wolff, Dr. Gerard Baars en Ing. Peter Hermus
Rotterdam: Risbo BV / Erasmus Universiteit Rotterdam**

Juli 2018

**Erasmus Universiteit Rotterdam/Risbo
Postbus 1738
3000 DR Rotterdam
tel.: 010-4082124
fax: 010-4081141**

© Copyright Risbo BV. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van de Directie van het Instituut.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Hoofdstuk 1 Inleiding	5
Hoofdstuk 2 Beantwoording onderzoeksvraag: Ealytics of Evasys?	7
Hoofdstuk 3 Aandachtspunten	8

In het academische jaar 2017/18 zijn ESHPM en FW een pilot gestart met de evaluatietool Evalytics¹. Evalytics is een innovatieve manier om een vak door studenten te laten evalueren. Er wordt gebruik gemaakt van een app, die studenten de gelegenheid biedt om tijdens de les via hun smartphone of ander mobiel device een aantal tevredenheidsvragen over een vak te laten beantwoorden. Docenten kunnen vervolgens ter plekke het gesprek met hun studenten aangaan hoe zij hun onderwijs kunnen verbeteren. Vanwege deze snelle responsmogelijkheid is Evalytics niet alleen geschikt voor eindevaluaties, maar ook voor tussenevaluaties van vakken, waardoor docenten nog tijdens de loop van het vak hun onderwijs kunnen aanpassen. Studenten zien dan binnen de vakperiode wat hun feedback heeft opgeleverd.

Evalytics bevat een set vragen die bij elke sessie worden gesteld, maar zowel vakcoördinatoren/docenten als tutoren/werkgroepdocenten hebben de mogelijkheid om aan deze lijst twee of drie docentvragen toe te voegen. De docentvragen zijn in principe afgeschermd, zodat de resultaten hiervoor alleen beschikbaar zijn voor de docent. Voor studenten is er de mogelijkheid om uit een set van 20 vragen twee extra vragen toe te laten voegen aan de vragenlijst, zodat ook de resultaten hiervan gedeeld wordt met de docent.

Verschillende ESHPM en FW-gremia hebben wensen geuit ten aanzien van Evalytics als mogelijke vervanger van het 'oude' evaluatie-instrument Evasys. Bijvoorbeeld dat Evalytics zal leiden tot beter maatwerk om vakken/didactiek gericht te kunnen optimaliseren, dat met Evalytics een beter beeld wordt verkregen of de ingezette onderwijsmethoden effectief zijn voor studenten, dat Evalytics respons verhogend zal werken en dat Evalytics ertoe bij zal dragen dat meer met feedback wordt gedaan. Ook wordt de wens uitgesproken dat Evalytics zal zorgen voor een betere evaluatievergelijking tussen vakken en uitkomsten beter ingezet kunnen worden om besluiten te nemen ten aanzien van docentprofessionalisering.

¹ De pilot is gedraaid met Evalytics interactief. Dit is een vernieuwde versie van het reguliere Evalytics. De vernieuwing zit in de mogelijkheid voor docenten om vragen toe te voegen en voor studenten om vragen te selecteren.

Om na te gaan of Evalytics tot de gewenste resultaten leidt, is Risbo gevraagd een evaluatieonderzoek uit te voeren. In deze eindnotitie wordt verslag gedaan van de uitkomsten afkomstig uit de Evalytics eindrapporten die als aparte rapporten voor ESHPM en FW zijn opgesteld.

Voor het onderzoek zijn data verzameld bij de volgende groepen respondenten:

1. Studenten (via een survey)
2. (Werkgroep)docenten/tutores (via focusgroepen)
3. Vakcoördinatoren bij ESHPM (via duo-interviews)
4. Opleidingsmanagement (via gesprek/interviews²)

De eindnotitie is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 beantwoorden wij de centrale vraag van het onderzoek. Hoofdstuk 3 is gewijd aan aandachtspunten die respondenten naar voren hebben gebracht naar aanleiding van hun ervaringen met Evalytics. Deze zijn op te vatten als punten ter verbetering/ overweging bij eventuele continuering van Evalytics.

Als afsluiting van deze inleiding wijzen wij nog op het volgende punt: bij alle ESHPM- en FW-vakken waar Evalytics is ingezet, is aan het eind van de cursus met Evalytics geëvalueerd. Er is dus geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om Evalytics voor tussenevaluaties in te zetten. Dit aspect van Evalytics is daarom niet bevraagd onder studenten. Er is wel over gesproken met (werkgroep)docenten/tutores en vakcoördinatoren.

² 'Bij ESHPM is een gesprek gevoerd tijdens een managementteamoverleg. Bij FW zijn de onderwijsdirecteur, onderwijscoördinator en projectleider Evalytics geïnterviewd.

Beantwoording onderzoeksvraag: Evalytics of Evasys?

De centrale vraag van het onderzoek luidde:

Biedt het gebruik van het evaluatie-instrument Evalytics betere mogelijkheden om het ESHPM- en FW-onderwijs te evalueren en te verbeteren dan het evaluatie-instrument Evasys?

Op basis van het onderzoek kan deze vraag met 'ja' worden beantwoord. Bij ESHPM is men op alle onderzochte niveau's (studenten, werkgroepdocenten, vakcoördinatoren) positief over Evalytics en krijgt Evalytics de voorkeur boven Evasys als evaluatie-instrument. Ook zijn studentrespondenten met Evasys-ervaring (op onderdelen) positiever over Evalytics dan respondenten zonder deze ervaring. Bij FW zijn zowel vertegenwoordigers van het opleidingsmanagement als de geïnterviewde docentperspectief positief. Evalytics krijgt van bijna alle geïnterviewden een (zeer ruime) voldoende, terwijl de waardering voor Evasys veel lager uitvalt.

Er worden diverse redenen genoemd voor dit positieve oordeel over Evalytics. De belangrijkste daarvan is dat (werkgroep)docenten met hun studenten in gesprek kunnen gaan over de onderwijskwaliteit van het vak en studenten de mogelijkheid krijgen om hun mening over verschillende aspecten van het vak toe te lichten. Er vindt met andere woorden een verdiepingsslag plaats die niet mogelijk is met het als eenrichtingsverkeer ervaren Evasys. Evalytics levert door deze verdiepingsslag specifieke en daarmee waardevolle informatie op om het onderwijs te verbeteren. Andere genoemde redenen zijn een grotere betrokkenheid van studenten, de flexibiliteit van het systeem (er kunnen vragen worden geselecteerd/toegevoegd) waardoor er meer 'maatwerk' mogelijk is, en de snelheid waarmee resultaten worden gegenereerd. Vanwege dit laatste zou Evalytics ook een goed instrument voor tussenevaluaties zijn. Dit is echter niet uitvoerig getest. Voor FW komen er twee belangrijke voordelen van Evalytics bij. Ten eerste is de respons bij Evalytics hoger dan bij Evasys, omdat vrijwel alle tijdens de Evalytics-sessie aanwezige studenten meedoen. Ten tweede wordt vanuit de FW-back office ervaren dat Evalytics veel gebruikersvriendelijker, beter overdraagbaar, minder

tijd belastend en meer betrouwbaar is dan Evasys (dat in de voorbereiding bijvoorbeeld veel stappen vergt, met grotere kans op fouten). Bovendien wordt alle informatie met Evalytics op één plek verzameld zodat overzichtelijke dossiervorming mogelijk is op het niveau van vakken en docenten. Dit wordt beaamd vanuit ESHPM.

De enige groep die wat terughoudender en wat minder uitgesproken is, zijn de FW-studentrespondenten. Zij zijn redelijk positief over Evalytics (wat minder dan de ESHPM-studentrespondenten), maar in de vergelijking hebben zij geen sterke voorkeur voor Evalytics of Evasys. Vergeleken met de gevonden uitkomsten onder ESHPM-studenten kan de conclusie getrokken worden dat de studentwaardering voor Evalytics per faculteit/opleiding kan verschillen.

Hoofdstuk 3 **Aandachtspunten**

Naast de over het algemeen positieve meningen over en ervaringen met Evalytics is ook een aantal aandachtspunten benoemd. Wij adviseren om deze als overwegingen mee te nemen bij eventuele verdere implementatie van Evalytics. Wij hebben deze aandachtspunten onderverdeeld in de volgende thema's:

- Het doel van Evalytics
- Gebruikersvriendelijkheid
- Respons
- De dynamiek van het gesprek
- Gedifferentieerde relevantie van gespreksonderwerpen
- De urgentie van terugkoppeling naar studenten
- Grenzen aan ambities

Het doel van Evalytics

Het eerste aandachtspunt betreft het doel van Evalytics. In algemene zin beogen vakevaluaties de kwaliteit van het onderwijs op vakniveau te verbeteren. Uit het onderzoek komen geluiden dat dit doel altijd voorop dient te staan en het vooral van belang is wat er met de verzamelde informatie wordt gedaan. Evalytics en Evasys zijn middelen die ten dienste staan van dit primaire doel. Zij vormen geen doel op zich. Dit vastgesteld hebbende, komt de vraag naar voren of Evalytics bedoeld is

ter advisering of beoordeling. Docenten wijzen erop dat een besluit hierover van invloed is op de bereidheid om informatie te delen. Dit geldt bijvoorbeeld bij vragen over het eigen functioneren. Dit is informatie die men in bepaalde gevallen liever voor zichzelf houdt. Aan de andere kant kan het waardevolle informatie bevatten in het kader van de professionele ontwikkeling. Of de insteek advisering of beoordeling is, is ook van invloed op de intentie waarop docenten het gesprek ingaan. Advisering als uitgangspunt zal waarschijnlijk tot een meer open en vrijer gesprek met studenten leiden dan wanneer beoordeling de inzet is. Vanuit het perspectief van het opleidingsmanagement hebben evaluaties zowel een adviserende als beoordelende functie. Maar er wordt ook gepleit voor enige speelruimte. Docenten neigen er bijvoorbeeld naar om het -binnen de gegeven kaders- aan hun tutoren over te laten welke informatie zij delen.

Respons en aanwezigheid

Een tweede aandachtspunt betreft de respons. Dit punt lijkt door Evalytics goed afgedekt, omdat tijdens de Evalytics-sessie alle aanwezige studenten meedoen. FW plaatst hierbij een kanttekening: het huidige gehanteerde FW-onderwijsmodel kent geen aanwezigheidsplicht bij (werkgroep)colleges. Dit heeft in praktijk tot gevolg dat bij Evalytics-sessies alleen de mening wordt gehoord van studenten die hierbij de aanwezig zijn (vaak de laatste lesbijeenkoms). Het blijft onbekend wat de mening is van afwezige studenten en waarom studenten tijdens de rit van het vak afhaken. Daarnaast doen sommige aanwezige studenten niet mee uit principe. Het is goed om zich dit te realiseren en na te denken over mogelijkheden om binnen een dergelijke context de respons te verhogen.

Gebruikersvriendelijkheid

De gebruikersvriendelijkheid van Evalytics vergt op een aantal punten aandacht. Een deel daarvan heeft betrekking op de voorbereiding en uitvoering, zoals vragen die wel/niet verschijnen of wel/niet ingevuld kunnen worden, het invoeren van codes, of eenduidigheid van vragen. Het oplossen van deze problemen is van belang omdat er indicaties zijn dat de waardering van zowel docenten als studenten voor (en het gepercipieerde nut van) Evalytics afhangt van de omstandigheden waaronder Evalytics wordt toegepast. De tevredenheid over Evalytics en de voorkeur voor Evalytics boven Evasys nemen onder ESHPM-studentrespondenten bijvoorbeeld over de tijd af, wat mogelijk te

verklaren is door de omstandigheden waarop Evalytics bij de laatste meting is afgenomen (tijdens werkgroepen waar er technische complicaties optraden, tijdens een hoorcollege waarbij het gesprek met studenten achterwege is gebleven).

Wat betreft gebruikersvriendelijkheid is er ook een punt met betrekking tot het interpreteren van uitkomsten. Het blijkt niet altijd even gemakkelijk om de door Evalytics gegenereerde rapportages te doorgronden (het komt ook voor dat informatie in rapportages ontbreekt). Een betere grafische weergave van uitkomsten zal de waardering voor Evalytics geen kwaad doen.

Een derde punt in relatie tot de gebruikersvriendelijkheid betreft de vele technische mogelijkheden. Het gevaar ligt op de loer dat de techniek de overhand krijgt. Door alle vragen die bijvoorbeeld door individuele docenten toegevoegd kunnen worden, kan het systeem zo complex worden dat informatie steeds minder goed te begrijpen is. Dit heeft weer als risico dat op den duur a) maar een klein deel van (of helemaal geen) informatie wordt geraadpleegd, en b) steeds minder uniformiteit komt in de manier waarop het door docenten wordt gebruikt.

De dynamiek van het gesprek

Een belangrijk aandachtspunt dat wordt genoemd betreft de dynamiek van het docent-studentgesprek naar aanleiding van Evalytics-uitkomsten. Een in het oog springend thema daarbij is kwetsbaarheid. Het gesprek met studenten wordt 'out in the open' gevoerd. Docenten moeten durf hebben om binnen deze omstandigheid de dialoog aan te gaan (regelmatig komt terug dat geïnterviewde docenten dit gesprek spannend vinden), wat vooral een rol speelt bij stroef lopende vakken. Wat betreft studenten is de vraag gerechtvaardigd in hoeverre zij het achterste van hun tong laten zien als zij van docenten nog beoordelingen moeten ontvangen voor hun toets. Durft iedereen dan wel te zeggen wat hij/zij werkelijk vindt?

Naast durf moeten docenten ook over vaardigheden beschikken om met een groep studenten het gesprek aan te gaan over de onderwijskwaliteit. Het gaat hier om zaken als iedereen –niet alleen de dominante studenten- aan het woord te laten en een goed afgerond gesprek te kunnen voeren binnen de gereserveerde tijd. De gespreksvaardigheden waarover docenten dienen te beschikken kunnen ook nog eens verschillen per context. De dynamiek van het gesprek met studenten, evenals de terugkoppeling van uitkomsten, kan heel anders verlopen

binnen een werkgroep dan in een hoorcollege. Het misschien zelfs de vraag of het Evalytics-gesprek voor alle soorten lesomstandigheden geschikt is om uit te voeren.

Vanuit zowel FW als ESHPM wordt ervoor gepleit om docenten ter voorbereiding op een Evalytics-sessie zo concreet mogelijk te instrueren hoe het gesprek met studenten in goede banen te leiden. Een andere mogelijkheid is om gesprekken niet-verplicht te maken voor docenten. In beide faculteiten wordt dit overwogen, maar het opleidingsmanagement wil het 'live' evalueren wel stimuleren: het hoort immers bij het ontwikkelproces van docenten om om te gaan met negatieve feedback en de opbrengsten van een gesprek kunnen groot zijn voor zowel de individuele docent als voor de verdere ontwikkeling van het vak.

Gedifferentieerde relevantie gespreksonderwerpen

Tijdens Evalytics-sessies komen vragen aan bod die voor verschillende niveaus relevantie hebben. Er kunnen bijvoorbeeld vragen worden gesteld over het lesgeven (het functioneren van de docent, tutor of werkgroepdocent) en vragen over de lesstof of de organisatie van het vak. Een aandachtspunt is in hoeverre tutores of werkgroepdocenten, voor wie vragen over hun manier lesgeven relevant zijn, vragen kunnen of moeten beantwoorden over thema's die buiten hun directe taken en verantwoordelijkheden liggen (het nut van gastcolleges, het academische karakter van het vak, de diepgang van de leerstof). Aan de andere kant zijn vakverantwoordelijkheden, bijvoorbeeld vakcoördinatoren, niet bij (alle) gesprekken aanwezig. Hierdoor is er een kans dat een nabespreking meer oplevert voor de aanwezige werkgroepdocent of tutor dan voor het vak. Deze bevindingen geven aan dat moet worden nagedacht over een balans tussen vak- en docent specifieke vragen en hoe Evalytics-sessies voor alle niveaus relevante informatie kunnen opleveren.

De urgentie van terugkoppeling naar studenten

Uit het studentensurvey bij ESHPM blijkt dat studentrespondenten die meerdere keren met Evalytics hebben geëvalueerd over tijd kritischer worden over Evalytics. Een mogelijke verklaring ligt in de terugkoppeling van uitkomsten. Evalytics faciliteert het gesprek in de werkgroep of tijdens het hoorcollege en schept daarmee de verwachting dat er ook daadwerkelijk iets wordt gedaan met de uitkomsten. Misschien nog wel meer dan bij Evasys is terugkoppeling van belang om Evalytics

geloofwaardig te laten zijn. Omdat Evalytics nu alleen aan het eind van het vak is toegepast, hebben studenten met meer Evalytics-ervaring waarschijnlijk weinig terug gezien van hun feedback, wat hun verminderde waardering en voorkeur voor Evalytics kan verklaren. Indien dit daadwerkelijk het geval is -en hier zou verder onderzoek uitsluitend over kunnen geven-, dan geeft het ook aan hoe belangrijk tijdige terugkoppeling van Evalytics-uitkomsten is om de animo voor betrokken deelname in stand te houden en te vergroten.

Grenzen aan ambities

Er is een aantal zaken waar rekening mee gehouden dient te worden als het gaat om het ambitieniveau waarop Evalytics wordt ingezet. Een eerste punt heeft betrekking op de vraag in hoeverre vervolg kan worden gegeven aan met Evalytics verkregen uitkomsten. Snelheid is een van de voordelen van Evalytics. Resultaten zijn meteen bekend en kunnen direct besproken worden. Dit wekt misschien de verwachting (onder studenten) dat er ook snel zaken veranderd kunnen worden. Er wordt door geïnterviewden echter op gewezen dat niet alles gemakkelijk snel te veranderen is. Denk bijvoorbeeld aan docerstijlen of de vakinhoud. Of wat te doen in geval er uit een Evalytics-sessie tegenstrijdige geluiden komen? Het is aan te bevelen om docenten bij dergelijke vraagstukken vanuit de opleiding te ondersteunen en het is te overwegen om Evalytics-uitkomsten meer in te bedden in bestaande structuren (voor zover dit nog niet is gebeurd) zodat meer duidelijk wordt wat met deze uitkomsten gedaan wordt, of –op korte termijn- überhaupt gedaan kan worden. Dit kan weer teruggekoppeld naar studenten om hiermee de grenzen van ambities transparant te maken.

Een ander punt betreft de frequentie waarmee Evalytics wordt ingezet. Aan de ene kant is er wat voor te zeggen om het bij ieder vak in te zetten. Zo kan de vergelijkbaarheid tussen vakken wat betreft onderwijskwaliteit geoptimaliseerd worden. Aan de andere kant kan dit zorgen voor een Evalytics-moeheid onder studenten, wat waarschijnlijk geen positieve invloed heeft op de kwaliteit van de feedback.